

Následující článek napsal Sir Richard Bowlby, syn Johna Bowlbyho. Měla jsem štěstí setkat se s Richardem v roce 2012, když mu bylo nabídnuto přednášet našim psychiatrickým rezidentům a na fakultě university medicíny v Indianapolis. Zatímco se Richard v rámci své kariéry specializoval na lékařské ilustrace, věnoval většinu posledních 20 let představení práce svého otce o teorii attachmentu. Jednoho večera na podzim roku 2012 Richard, jeho manželka Xenia a jeho syn Ben přišli k nám domů, aby představili teorii attachmentu. Po této přednášce následovala živá diskuze s psychiatrickými rezidenty a s fakultou. Toho večera jsme navázali přátelství s Richardem a jeho úžasnou rodinou. Během jeho návštěv v Indianapolis jsme o teorii attachmentu vedli mnoho rozhovorů. Můj vztah s Richardem ovlivnil mou profesní práci jako psychiatra a stalo se hlavním tématem našich společných konverzací. Dojalo mne, když souhlasil s napsáním úvodního článku k tomuto speciálnímu tématu. Jsme velmi vděční za toto intimní a historické představení, které sir Richard Bowlby napsal.

—Joanna Chambers

Dospívání s teorií attachmentu - osobní pohled

Sir Richard Bowlby

John Bowlby zemřel před 25 lety, v roce 1990. Byl jsem požádán, abych se zamyslel nad jeho akademickým odkazem. Nejsem psycholog ani akademik – pracoval jsem jako lékařský fotograf ve výzkumné laboratoři. V mém životě je několik konkrétních vzpomínek na klíčové momenty související s úsilím mého otce, jenž se zabýval koherentním porozuměním a vysvětlením emočního vývoje malých dětí, což nakonec vedlo ke vzniku teorie attachmentu. Narodil jsem se v roce 1941 během druhé světové války jako druhé dítě ze čtyř sourozenců. Nechápal jsem, co je otcovou prací, protože i když říkal, že je lékař, nebyl jako žádný z *opravdových* lékařů, které jsem znal. Odděloval svůj rodinný a pracovní život, pracoval jako konzultant, dětský psychiatr a byl také psychoanalytikem. Domnívám se, že chtěl své čtyři děti ochránit před svojí klinickou prací s problémovými dětmi.

V roce 1967, krátce poté, co se nám s manželkou Xeníí narodilo naše první dítě, jsme se přestěhovali do nového domu, který jsme postavili hned vedle domu mých rodičů na okraji Hampstead Heath. Žít vedle Johna Bowlbyho a vychovávat jeho vnoučata by byl skličující úkol - kdybychom si uvědomili význam toho, co děláme. Naštěstí moje žena byla vychovávána svou ruskou matkou a její silné mateřské hodnoty intuitivně převzala i Xenie, která stejným způsobem vychovávala i naše děti. Přibližně v době, kdy byl publikován první díl z trilogie teorie attachmentu (1969), jsem začal s otcem po večerech diskutovat o svém životě, o mé práci lékařského fotografa a samozřejmě i o našich dvou malých dětech. V průběhu dalších deseti let se naše večerní diskuze zaměřovaly na různé aspekty teorie attachmentu, na kterých v té době pracoval. A v roce 1980, kdy by publikován třetí díl "Ztráta", jsem cítil, že bych si tyto publikace měl přečíst i já. Každý den jsem v autobusu cestou do práce zvládl přečíst několik stránek a pak jsem o nich s otcem večer diskutoval. Tento proces postupného získávání vhledu do teorie attachmentu byl spíše způsoben tím, že jsem byl okouzlen svým otcem a tématy naší společné konverzace, než tím, že bych očekával, že budu jednou požádán o to, abych o mém otci a jeho práci vyprávěl. Takovou žádost jsem poprvé dostal po jeho smrti v roce 1990. Dovolte mi uvést časovou osu několika významných událostí v pracovním životě mého otce, které se přelévaly do rodinného života, jak si je já pamatuji.

1950 - (9 let)

V roce 1950 mi přivezl otec ze Švýcarska sáňky DAVOS“, které se staly pro devítiletého chlapce cenným

majetkem, zvláště když jsme žili na okraji Hampstead Heath v době, kdy byly ve Velké Británii obzvláště drsné zimy a spousta sněhu! O rok dříve, v roce 1949, Světová zdravotnická organizace (WHO) pověřila mého otce reportovat potřeby dětí bez domova po 2. světové válce. V lednu 1950 otec odešel do Ženevy a strávil několik měsíců cestováním po různých zemích Evropy a USA. Tyto cesty mu daly příležitost získat mnohem širší pohled na duševní zdraví dětí, které „byly ve své rodné zemi bez domova“. V průběhu roku 1950 a na jaře roku 1951 jsem svého otce viděl jen málo, v květnu publikoval svou monografii „Mateřská péče a duševní zdraví“ ("Maternal Care and Mental Health"), která měla významný akademický, klinický a politický vliv. Tato událost se stala zlomem v jeho kariéře.

1952 (11 LET)

V roce 1948 se James Robertson připojil k výzkumné skupině mého otce na klinice v Tavistocku. Pamatuji si Jamese dobře, protože byl ke mně vždy na výročních letních oslavách zaměstnanců, které jsme pořádali na naší zahradě, laskavý - skutečný vrchol v našich strohých poválečných životech. V roce 1952 vytvořil James průkopnický 16 mm film, jenž zaznamenával zážitky dvouleté holčičky Laury, která pobývala deset dní sama bez své matky v nemocnici. Myslím si, že mě tento film během zvláště těžkých záchvatů angíny zachránil před vyplachováním mandlí. Vzpomínám si, jak nám můj otec říkával "vyrostete z toho - nemocnice není dobré místo pro malé děti." Dnes mandle stále mám. Tento průkopnický film "A Two Year Old Goes to Hospital" byl kontroverzním snímkem na mnoha úrovních a nakonec způsobil takový převrat, že děti začaly být při pobytech v nemocnici doprovázeny svými rodiči. Můj otec v prvním svazku Attachment uznává, že hlavní data, z nichž čerpal, jsou dílem Jamese Robertsona. Můj otec řekl: "Jimmy dokáže s kamerou dělat to, co já se svým perem nedokážu." James a jeho manželka Joyce napsali knihu nazvanou "Separation and Separation and Very Young". To bylo v době, kdy byl můj otec velmi nadšený z knihy od Konrada Lorenza s názvem "King Solomon's Ring", ve které bylo popisováno, jak housata během prvních 24 hodin po vylíhnutí "přilnula" k prvním pohyblivým věcem - což samozřejmě byla jejich matka - a pak ji začala následovat. Když Lorenz o housata začal mateřsky pečovat, přilnula se k němu a začala ho také následovat. Můj otec byl nadšeným pozorovatelem ptáků a zakládajícím členem první mokřadní svatyně ve Velké Británii na Slimbridge, kde jsme se setkali s Lorenzem. Zdálo se jasné, že lze ptáky, kachny a husy vědecky studovat a z toho vyplývalo, že blízkost druhých má pro přežití velký význam. Tyto poznatky měly na mého otce hluboký vliv a začínal si myslet, že pouta v lidských rodinách mohou sloužit k přežití podobně.

1953 (12 LET)

Monografie Světové zdravotnické organizace "Maternal Care and Mental Health" byla znovu vydána v roce 1953 jako populární brožovaná publikace s názvem "Child Care and the Growth of Love.". V 50. letech došlo k převratu, co se týče významu pojmu „péče o dítě“. Pojmy „péče o dítě“ a „mateřská péče“ měly doposud stejný význam, nicméně dnes již pojmem „péče o dítě“ myslíme „nemateřskou péči“. Tento zvrát způsobil mnoho zmatků. Je důležité si uvědomit, že pojem "attachment" se neobjevuje v indexu "Child Care and the Growth of Love.", protože pojem "attachment" byl poprvé nastíněn až o 4 roky později.

1957 (16 LET)

V polovině 50. letech 20. století můj otec pokračoval ve studiu a psaní o raném dětství. V roce 1957 byl pozván na devítiměsíční vědecký pobyt do Centra pokrokového studia behaviorálních věd na Stanfordské univerzitě v Kalifornii. V té době sponzorovala středisko Fordova nadace, která proplatila během vánočních svátků let celé rodině – bylo to právě tehdy, když Elvis Presley vydal píseň "Jail House Rock." Který šestnáctiletý chlapec mohl na takový výlet zapomenout! Mému otci bylo v té době 50 let a během devíti měsíců v Centru se ve světě proslavil jako přední psycholog a myslitel. Tato doba strávená v Centru mu umožňovala shromažďovat své myšlenky a vědecké údaje o vývoji dítěte, které byly v té době

k dispozici pouze ve velmi omezené míře. Domnívám se, že si připravoval základy pro své první referáty, ze kterých se pak stala teorie attachmentu. Pamatuji si, že krátce po našem návratu do Anglie přišel otec jednoho večera domů rozrušený. Právě prezentoval klíčovou esej na téma "Povaha vazby dítěte na matku" u Britské psychoanalytické společnosti (BPS). Tato esej byla vyvrcholením jeho dosavadní práce a předcházela teorii attachmentu. Cítil, že vedení v Britské psychoanalytické společnosti proti němu zosnovalo "jedovatý útok", kdy byl neprávem napadán. Jeho práci totiž nebyl připisován takový význam, který by si zasloužila a jeho pohled byl označen za "autonomní fantazii", která nedostatečně vysvětlovala problémy dětského duševního zdraví. Stejně tak, jak odděloval svůj soukromý a profesní život, nemluvil s rodinou ani o detailech argumentů ze strany jeho oponentů.

1958 (16 LET)

Dokument "Child's Tie" byl v časopise Britské psychoanalytické společnosti publikován v roce 1958. Přestože můj otec byl nadále jejím členem, cítil, že zde není vítán a neměl v ní žádnou velkou roli. Nicméně, když prohlížím jejich webové stránky, otec je zde uveden jako prominentní součást historie. "Michael Balint, Wilfred Bion, John Bowlby, Anna Freud, Melanie Klein, Joseph Sandler a Donald Winnicott. " Je třeba poznamenat, že v dokumentu " Child's Tie" použil slovo "attachment" v tradičním smyslu, ale především používal termín "tie" (připoutání) a ne "love" (láska), kterou používal dříve. Domnívám se, že to částečně bylo tím, že slovo "love" v psychoanalýze získalo mnoho sexuálních konotací a on se částečně snažil stanovit hodnotu rodinných vazeb v rámci přežití., Brzy po publikování se ho má matka zeptala, co bude dělat dál. Odpověděl: "Myslím si, že mi to bude trvat po zbytek života." Jsem toho názoru, že matčin dotaz shrnuje nepochopení jeho práce celou naší rodinou v té době. Až pozdějších letech jsme si postupně uvědomovali vliv jeho práce na duševní zdraví a má matka začala čím dál častěji číst jeho práce vybírat a citace v záhlaví každé kapitoly.

1960 (19 LET)

O dva roky později, v roce 1960, po zveřejnění příspěvku "Child's tie" (Dětské připoutání) jsme byli na rodinném výletu v Chilternských horách. Můj otec a já jsme byli kousek před ostatními, když mi řekl: "Utrápené děti a malé děti, které jsou odděleny od své matky, protestují a hledají ji. Chovají se podobně jako dospělí lidé, kterým zemře milovaný člověk. Věřím, že je to stejné, jako emocionální pouto, které mají děti k matce. Dospělí lidé to mají podobně, jen v dospělosti tohle pouto vyžrálo v lásku." Neřekl jsem na to nic, ale Xenie (má tehdejší přítelkyně) šla těsně za mnou. Pamatuji si, že jsem přemýšlel nad tím, že pokud má pravdu, je to něco opravdu velkého.

1961 (20 let)

Jednoho večera, ještě předtím, než jsme se stali s přítelkyní manželi, přišla k nám na večeři. Když se můj otec posadil, řekl nám, že hledá nový termín pro "připoutání se". Řekl, že obraz dítěte, které je připoutáno k matce, nebo obraz připoutání matky k dítěti, je již sociálně nepřijatelný. Uvažoval nad tím, že místo tohoto termínu použije slovo "attachment". Zasténali jsme a řekli jsme, že je to nudné a proč nepoužije slovo "láska", jak plánoval původně? Vysvětlil, že slovo láska není přesné a tak či tak se už rozhodl, že se chystá slovo "attachment" použít. Důvodem, proč chtěl otec použít začlenit formální termín attachment do své teorie, bylo to, že existuje tendence pojmenovat nový koncept po první osobě, která jej navrhuje. Řekl, že problém je v tom, že když dotyčný zemře, existuje velká pravděpodobnost, že bude teorie stagnovat. To proto, že jmenovaný tvůrce již nemůže dále schvalovat další vývoj a jiné úpravy. Později téhož roku sdělil, že píše článek ohledně teorie attachmentu pro Atlantic Monthly. Článek byl však příliš dlouhý, a tak si vyjednal, že bude zveřejněn ve dvou částech. O několik týdnů později řekl, že má dost materiálu na to, aby vydal krátkou knihu. V příštích několika měsících vytvářel strukturu knihy, ale uvědomil si, že téma přirozeně zapadá do dvou oddělených sekcí: "Tie" - "Připoutání" a Loss - "Ztráta". Každé sekci tak měl být věnován jeden svazek. Postupem času však pokračoval v plánování a

uvědomil si, že se bude muset věnovat otázce oddělení se. A tak vznikla trilogie.

1962 (21 LET)

Moji rodiče koupili starý dům na západním pobřeží Skotska, na ostrově Skye a předělali ho na prázdninový dům. V domě bylo potřeba hodně oprav včetně vybudování nové přístavby na západní straně.

1964

Po dokončení stavebních prací strávili rodiče v domě 6 týdnů (květen, červen 1964), kdy otec nepřerušovaně psal. Na Skye se pak otec v polovině července vrátil na další čtyři týdny, aby mohl pokračovat v psaní, než k němu na konci srpna připojil zbytek rodiny na dvoutýdenní dovolenou. Otec řekl, že pro práci na novém konceptu potřebuje každé ráno zcela nepřerušovaný čas bez jakéhokoliv vyrušování a čistou mysl. Toho se mu v Londýně kvůli ostatním povinnostem nedostávalo, ale na pobřeží ostrova Skye se dokázal konečně soustředit. Otec popisoval potýkání se s novým problémem a sestavení všech relevantních informací ve své mysli jako stavění domečku z karet. I sebemenší pokles jeho koncentrace vedl ke zhroucení celé věci a musel začínat znovu od začátku. Každý rok se u něj skládal z kratšího období, kdy pracoval na svých konceptech (obvykle na ostrově Skye) a z delšího období, kdy prováděl různé revize a opravy (obvykle v Londýně). Všechny své práce a korespondence psal ručně svým oblíbeným tyrkysovým inkoustem. Každý z jeho zápisů byl přepsán na stroji v mnoha kopiích jeho oddanou sekretářkou Dorotheou Southernovou a pak byly kopie byly poslány Mary Ainsworthové. Ačkoli Mary s mým otcem pracovala již v padesátých letech na Tavistock Clinic v Londýně, z té doby si na ni nevzpomínám. Měl jsem příležitost ji poznat až v šedesátých a sedmdesátých letech, kdy k nám Mary přišla na večeri, vždy když přijela do Londýna. Mary se stala nepostradatelným společníkem mého otce při jeho výzkumu a také hlavním přispěvatelem do rozvoje teorie attachmentu. Jejich profesní vztah byl natolik stabilní a natolik si důvěřovali, že mezi sebou mohli v rámci boje s obtížným konceptem používat silné argumenty. Jediné tření mezi nimi způsobovalo to, že Mary byla silnou kuřačkou a otec tabák přímo nenáviděl! Můj otec řekl, že teorie attachmentu byla jeho nejlepším pokusem o vysvětlení již dostupných dat. A pokud se objeví nová data, která do teorie nezapadnou, teorie se změní – nikdy nezahazuj seriózní data. Pokud se objeví lepší vysvětlení, následuj ho - teorie attachmentu bude buď potopena, nebo bude plavat podle svých zásluh. Svůj první titul získal otec ze studia přírodních věd na univerzitě v Cambridge a byl především vědcem - a jeho hrdinou byl Charles Darwin!

1964-1979

16 let, od roku 1964 a až do roku 1980, věnoval otec převážně psaní tří publikací - Attachment, Separation a Loss - Vazba, Odloučení, ztráta. Otec měl mnoho administrativních povinností, přednášel, účastnil se zájezdů do zahraničí a psal různé práce. Všechny práce musel každoročně stihnout během dvou dlouhých pobytů na pobřeží ostrova Skye, Jednou poznamenal: "Lidé říkají, že píšu dobře. Ale nepíšu. Píšu špatně - a pak na tom pracuji, Bože, pracuji."

1979

Můj otec se aktivně podílel na rozvíjející se výzkumné práci prováděné ve Velké Británii a v různých zemích po celém světě. V roce 1979 vydal svou sbírku přednášek s názvem "Making and Breaking of Affectional Bonds" (V ČR Budování citové vazby) a sbírku přednášek z roku 1988 s názvem "A Secure Base" (Bezpečná vazba). Obě knihy jsou stále v tisku (stejně jako trilogie) a jsou užitečným úvodem do různých aspektů teorie attachmentu.

1987

Před několika lety jsem narazil na video z relace otázek a odpovědí v USA. Přibližně z roku 1987, kde byl

můj otec dotázán na genetiku attachmentu. Toto je přepis jeho odpovědi.

"Genetika. Řekl bych, že v tuto chvíli máme zásadní důvod se domnívat, že je rozvoj attachmentu geneticky podmíněn, jako rozvoj stravovacího a sexuálního chování. Domnívám se, že je součástí přirozené lidské přirozenosti. V některých ohledech považuji attachment za hlavní systém chování, přinejmenším je stejně důležitý jako je sex a stravování. Attachment má přednost i před těmito dvěma. Nyní se v naší práci zabýváme nejen existencí touhy po připoutání, ale také rozdílným vývojem. Proč je jedna osoba odhodlána potlačit tyto pocity a stává se soběstačnou a proč je jiná osoba v attachmentových vztazích neustále úzkostná - tzv. závislá. Zabýváme se tím, jak přicházejí tyto nepříznivé formy attachmentu a zda jsou některé z nich výsledkem nepříznivého genu? Prostým faktem je, že o tom nemáme vůbec žádné informace a jakákoliv diskuze o tom by mohla být ve stratosféře. Domnívám se, že je možné, že se někteří jednotlivci rodí citlivější vůči některým věcem než ostatní. Je to dokonce pravděpodobné. Nevím, kdo je kdo. Domnívám se, že je to nerentabilní oblast pro diskuzi. Víme však, že vzorec rozvoje attachmentu nadmíru odpovídá skutečné životní zkušenosti. To je velmi pevně doloženo."

1990

V letech 1986 až 1989 byl můj otec oddaný výzkumu a napsal biografii Charlese Darwina, která byla zveřejněna na jaře 1990 a byla velmi dobře přijata. Každoročně cestoval mezi Londýnem a ostrovem Skye až do konce svého života. Zemřel v roce 1990, ve svých 83 letech na mrtvici. Stalo se to během každoroční dovolené na ostrově Skye. Je pohřben na Trumpanském hřbitově na severozápadním cípu ostrova Skye. Později s ním byl pohřben i popel mé matky. Až po jeho smrti jsem byl pozván přednášet o jeho životě. V průběhu konferencí a setkávání se s odborníky, jsem postupně porozuměl teorii attachmentu a jejímu klinickému a sociálnímu uplatnění. Obsáhlý archiv otcových prací uložen v Londýně na Wellcome Institute pro historickou medicínu. Dům na Skye stále vlastní naše rodina a každý rok tam na prázdniny jezdí jeho děti, vnoučata i pravnoučata.

Sir Richard Bowlby
Boundary House
Wyldes Close
London NW11 7JB
United Kingdom
Richard.bowlby@talktalk.net